

(i) Printed Pages : 7

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

1	0	8	7	3
---	---	---	---	---

Exam. Code :

5	0	0	3
---	---	---	---

**Bachelor of Arts (FYUP) 3rd Semester
(2125)**

HISTORY (In all Mediums)

Paper : Social And Cultural Trends In Ancient India

Time Allowed : Three Hours] [Maximum Marks : 90

Note :— (1) Attempt FIVE questions in all.

(2) Question No. 1 is compulsory.

(3) Attempt at least ONE question from each Unit.

(4) For Private/Centre for Distant and Online Education students, who have not been assessed earlier for the internal assessment, the marks secured by them in the written paper will proportionally be increased in lieu of the internal examination.

1. Attempt any NINE of the following in 25-30 words :

a. Comment on Varna system.

b. Write a note on Grihastha Ashrama.

- c. Comment on Stri-Dhana.
- d. Write a note on Great Bath.
- e. Write a note on Samaveda.
- f. Comment on Vishnu's incarnations.
- g. Comment on Buddha's depiction in Gandhara art.
- h. Write a note on Dravida temple style.
- i. Comment on the depiction of Yakshas in sculptural art.
- j. Write a note on the themes of paintings in Ajanta Caves.
- k. Mention the names of any four Puranas.
- l. Write a note on Sarnath Lion Capital. 9×2=18

UNIT—I

- 2. Write an essay on the Samskara. 18
- 3. Discuss the position of slaves in early Indian society. 18

UNIT—II

- 4. Write an essay on the status of women in Mauryan India. 18
- 5. Write an essay on principal centres of education. 18

UNIT—III

6. Discuss the salient features of Harappan religion. 18
7. Discuss the impacts of Buddhism on early Indian society. 18

UNIT—IV

8. Write an essay on Shaktism in early India. 18
9. Highlight the main features of Gupta sculptures. 18

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- (1) कुल पाँच प्रश्नों के उत्तर दीजिए।

(2) प्रश्न संख्या 1 अनिवार्य है।

(3) प्रत्येक यूनिट में से कम से कम एक प्रश्न का उत्तर दीजिए।

(4) निजी/दूरस्थ एवं ऑनलाइन शिक्षा केंद्र के उन छात्रों के लिए, जिनका पहले आंतरिक मूल्यांकन नहीं हुआ है, लिखित प्रश्नपत्र में उनके द्वारा प्राप्त अंकों में आंतरिक परीक्षा के स्थान पर आनुपातिक रूप से वृद्धि की जाएगी।

1. निम्नलिखित में से किन्हीं नौ प्रश्नों के उत्तर 25-30 शब्दों में दीजिए :

a. वर्ण व्यवस्था पर टिप्पणी लिखिये।

b. गृहस्थ आश्रम पर एक टिप्पणी लिखिए।

- c. स्त्री-धन पर टिप्पणी लिखिए।
- d. महास्नानघर पर एक टिप्पणी लिखिए।
- e. सामवेद पर एक टिप्पणी लिखिए।
- f. विष्णु के अवतारों पर टिप्पणी लिखिए।
- g. गांधार कला में बुद्ध के चित्रण पर टिप्पणी लिखिए।
- h. द्रविड़ मंदिर शैली पर एक टिप्पणी लिखिए।
- i. मूर्तिकला कला में यक्षों के चित्रण पर टिप्पणी लिखिए।
- j. अजंता की गुफाओं में चित्रकला के विषयों पर एक टिप्पणी लिखिए।
- k. किन्हीं चार पुराणों के नाम बताइए।
- l. सारनाथ सिंहशीर्ष पर एक टिप्पणी लिखिए। 9×2=18

यूनिट-I

2. संस्कार पर एक निबंध लिखिए। 18
3. प्रारंभिक भारतीय समाज में दासों की स्थिति पर चर्चा कीजिए। 18

यूनिट-II

4. मौर्यकालीन भारत में महिलाओं की स्थिति पर एक निबंध लिखिए। 18
5. शिक्षा के प्रमुख केंद्रों पर एक निबंध लिखिए। 18

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਹਫ਼ਤਾ ਧਰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾओं पर चर्चा कीजिए। 18
7. ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਪਰ ਬੌਢ ਧਰਮ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵों पर चर्चा कीजिए। 18

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਸ਼ਾਕਤਵਾਦ ਪਰ ਏਕ ਨਿਬੰਧ ਲਿਖਿਏ। 18
9. ਗੁਪਤਕਾਲੀਨ ਸੂਰ੍ਤਿਯੋਂ ਦੀ ਮੁਖਯ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾओं पर प्रकाश डालिए। 18

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- (1) ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

(2) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

(3) ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਤੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

(4) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ/ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਡਿਸਟੈਂਟ ਐਂਡ ਔਨਲਾਈਨ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਆਕਲਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਲਿਖਤੀ ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਬਦਲੇ ਅਨੁਪਾਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

1. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰੋ :
 - a. ਵਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰੋ।
 - b. ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਆਸ਼ਰਮ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
 - c. ਸਤ੍ਰੀ-ਧਨ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰੋ।

- d. ਗ੍ਰੇਟ ਬਾਥ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- e. ਸਾਮਵੇਦ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- f. ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦੇ ਅਵਤਾਰਾਂ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰੋ।
- g. ਗੰਧਾਰ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਬੁੱਧ ਦੇ ਚਿੱਤਰਣ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰੋ।
- h. ਦ੍ਰਾਵਿੜ ਮੰਦਰ ਸ਼ੈਲੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- i. ਮੂਰਤੀ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਯਕਸ਼ਾਂ ਦੇ ਚਿੱਤਰਣ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰੋ।
- j. ਅਜੰਤਾ ਗੁਫਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- k. ਕਿਸੇ ਵੀ ਚਾਰ ਪੁਰਾਣਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰੋ।
- l. ਸਾਰਨਾਥ ਸ਼ੇਰ ਰਾਜਧਾਨੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 9×2=18

ਯੂਨਿਟ-I

2. ਸੰਸਕਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਲਿਖੋ। 18
3. ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਗੁਲਾਮਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਮੌਰੀਆ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਲਿਖੋ। 18
5. ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਲਿਖੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਹੜੱਪਾ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
7. ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ 'ਤੇ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀਵਾਦ 'ਤੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਲਿਖੋ। 18
9. ਗੁਪਤਕਾਲੀਨ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰੋ। 18